



# Lelylijn: Toekomstbeelden

Presentatie informatiebijeenkomst  
Flevoland 20 maart 2024

# Opdracht voorbereidingsfase Lelylijn

Meerjarenprogramma Infrastructuur,  
Ruimte en Transport (MIRT)

- Startbeslissing
- Beslisisinformatie:
- Zicht op 75% van financiering
- Voorzien eind 2024



# Doelstellingen Lelylijn

- Backbone van de **versterking van de economie van het Noorden**.
- Een **snelle en rechtstreekse betrouwbare spoorverbinding tussen Noordelijk Nederland en de Randstad** (Groningen/Leeuwarden – Lelystad), waarbij de bereikbaarheid in de Noordelijke regio's verbetert en een betere verbinding met Duitsland mogelijk wordt gemaakt.
- **Betere ontsluiting van de huidige woningbouw en verwachte groei van de woningbouw** die gepaard kan gaan met realisatie van de Lelylijn.
- Draagt bij aan het **dichter bij elkaar brengen van de regio's in Nederland**.
- Draagt bij aan een **duurzame vervoerswijze** en daarmee de klimaatdoelen.
- **Randvoorwaarden**: behoud van rust en ruimte, een zo goed mogelijke natuurinpassing en ruimtelijke kwaliteit

# MIRT onderzoek NOVEX Lelylijn

- Brede welvaart
- Participatie
- NOVEX
- Bereikbaarheid en infrastructuur
- Kosten
- Internationaal
  
- Omgeving en communicatie

**Onderdelen beslisinformatie**

# Planning en vervolg MIRT onderzoek

1. Denkrichtingen Ontwikkelperspectief Lelylijn  
**maart - april 2024** → colleges, volksvertegenwoordigers, Adviesraad  
Presentatie volksvertegenwoordigingen 14 en 21 maart 2024
2. Tracés bereikbaarheid  
**juni – juli 2024** → colleges, volksvertegenwoordigers, Adviesraad
3. Concept eindrapport & conclusies MIRT, NOVEX en Brede Welvaart  
**september – oktober 2024** → bestuurlijke afstemming, Deltaplan Congres, Adviesraad



# NOVEX onderzoek

# NOVEX Ontwikkelperspectief

- Integrale ontwikkeling bij realisatie Lelylijn
- Bijdrage Lelylijn brede opgaven (doelstellingen)
- Behoeften regio & bijdrage nationale opgaven
- Werkhypothese van bundeling A6/A7/A32
- Kernkwaliteiten en uitdagingen N-NL als basis



# NOVEX opgaven Noordelijk Nederland

- Economische structuurversterking
- Jongeren behouden en aantrekken
- Stedelijke kwaliteitssprong
- Wonen en werken in balans
- Ruimte voor grootschalige bedrijvigheid
- Toegroeien naar circulaire economie
- Woningbouw
- Duurzamer mobiliteitssysteem
- Landbouwtransitie
- Versterken toerisme en recreatie
- Behoud en ontwikkeling rust en ruimte
- Robuust watersysteem
- Kleine kernen vitaal houden
- Toename aantal ouderen
- Vervoersarmoede/ basisbereikbaarheid

**Kwaliteiten en uitdagingen van noordelijk NL door  
vertaald in opgaven (deels) te bedienen door de Lelylijn**



# Houtskoolschets > Ontwikkelperspectief

## De opgaven - Waar lopen we tegenaan?

**Economische structuurversterking**

**Vitale dopkernen**

- (3) **Hoog- en grensoverliggend gebied** (1) **Landelijk gebied**
- (1) **Landelijk gebied**
- (2) **Landelijk gebied**
- (3) **Landelijk gebied**
- (4) **Landelijk gebied**

**Duurzaam mobiliteitsysteem**

**Woningbouw**

**Landelijk gebied**

**Water en bodem sturen**

## Opgaven

## Oplossingsrichtingen

**Opdracht 1: Economische structuurversterking**

Waarom is dit een opgave?

Netwerkvorming ontbrekt: 'hooft' Leeuwarden-Groningen-Draaier-Groningen-Deinze - bij het achter bij de ontwikkeling in andere regio's. Ruimtelijk-economisch behouden de steden in noordelijk Nederland elkaar kraak bijzet.

Lijkt omdat de steden in noordelijk Nederland - buiten Groningen en Leeuwarden - relatief klein zijn, is het achterblijven van de netwerkvorming een handicap. Noordelijk Nederland wordt opgenomen in andere regio's. Mede als gevolg hiervan blijft de economische ontwikkeling achter bij de rest van Nederland.

Lijkt de 'Tegamenlijke analyse Debatplan voor noordelijk Nederland' (2022) blijkt dat de voorgeschiedenis van noordelijk Nederland achterblijft bij het gemiddelde in Nederland (jaarlijks in 1997 per provincie). Ook de ontwikkeling van de werkgelegenheid blijft achter.

**Speelveld aan oplossingsrichtingen**

1. Ruimte voor selecteren en specialiseren. Aan het spoor ontstaan nieuwe ondernemers, innovatiecultuur en samenwerking in Groningen, Leeuwarden, Vriesland, Emmeloord, LK, Heerenveen, Drontheim en Lelystad.

2. Groeit, groeit groot. In (bestaande) Groningen en Leeuwarden komt alles samen (and economie, kennis, bestuur, (infra)structuur en (toeristische) attracties).

**Lokaal versterken**

**Netwerk versterken**

**Leijlijn in een Derig minuten gemeenschap**

**Leijlijn in een Virtaal eiland**

**Leijlijn in een Stedelijk Netwerk**

**Leijlijn in een Internationaal topregio**



Gezamenlijk met de omgeving

## Denkrichtingen



Beter verbonden, meer bereiken.

# Autonome ontwikkeling 2050

## Veranderingen tot 2050 & geen Lelylijn

- Wonen en demografie
- Economie
- Mobiliteit, inclusief vervoersarmoede
- Landbouw, water, natuur
- Vitaliteit platteland



Binnen & buiten Lelylijn zone

# Uitgangspunt Water en Bodem Sturend

- Uitgangspunt WABOS
- Concretisering
- Tools
  - Signaleringskaart locatiekeuze
  - Ambitieladder inrichting verstedelijkt gebied
- Verdiepend onderzoek

**Opgave 12**  
**Robuust watersysteem**  
**(te droog, onveilig, te nat, te warm, te zout, onvoldoende drinkwater, hittestress)**

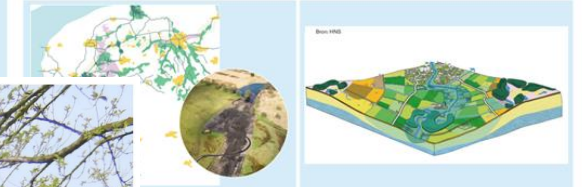
Waarom is dit een opgave?

- Als gevolg van klimaatverandering komt er veel op ons af. Temperatuurstijging leidt tot veranderende neerslagpatronen met als resultaat meer perioden van zowel droogte als wateroverlast. De

## Speelveld aan oplossingsrichtingen

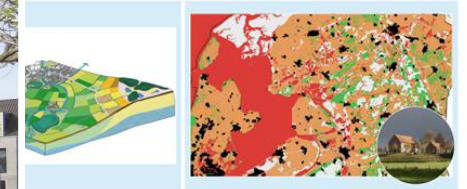
12a. Niet afwentelen. Overtollig water vasthouden - ruimte creëren voor rivier en beken. Hoge gronden inrichten als spons.

12b. Groene dooradering van het verstedelijkt gebied. Ruimte voor groen en water in stad en dorp. Het landschap wint ruimte terug op stad en dorp. Lokale sponzen (wadi's, parken, groene daken, ontharden buitenruimte).



12a. Watersysteem worden technisch

12d. Verstedelijkt wordt hoog en droog geconcentreerd, op waterveilige plekken.



# NOVEX Denkrichtingen

Lokaal versterken



Spreads

Concentreren



Network versterken

Identiteitsvraag &  
vervoerconcept Lelylijn

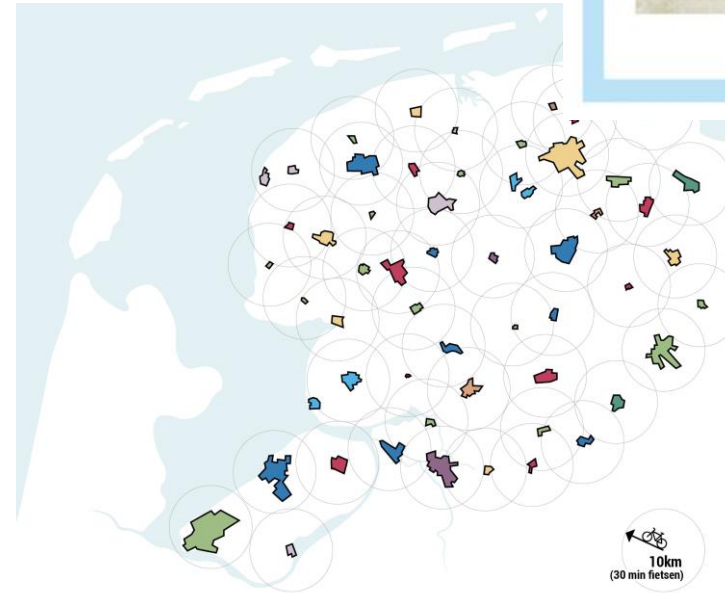
Lokaal <> Network

Spreads <> concentreren

Beter verbonden, meer bereiken.

# 30 minuten gemeenschap

- Lokale gemeenschappen.
  - Actieradius van (actieve) ouderen de maat
  - Kleinschaligheid en lokale functiemenging
  - Eigen economische specialisatie
  - Binnen 30 minuten reizen alles wat nodig is
  - Elke voorzieningenkern zijn eigen treinstation
- 
- Sprinter 4x per uur per richting
  - 7 nieuwe stations



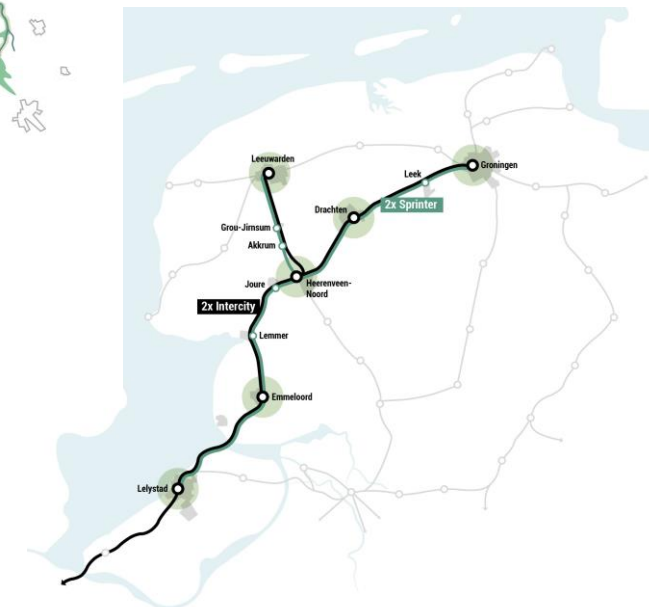
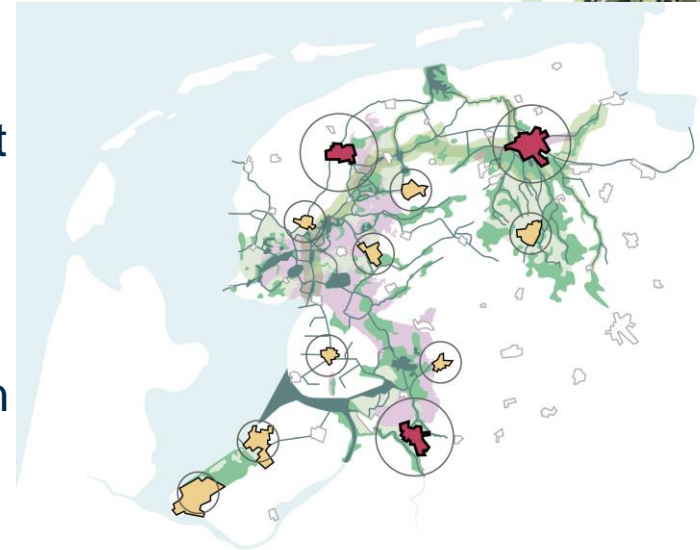
*Lokaal en spreiden*



# Vitaal Ecoland

- Klimaat, bodem en water aan de basis
- Natuurlijke oplossingen
- Levensstijl; gezonde voeding en veel fysieke activiteit
- (Trein gebonden) ontwikkeling recreatieve sector
- Rustige, ruime, ontspannen en vitale woon- en recreatieregio
- Verstedelijking goed verbonden met OV-knooppunten
  
- IC 2x per uur per richting
- Sprinter 2x per uur per richting
- 6 nieuwe stations

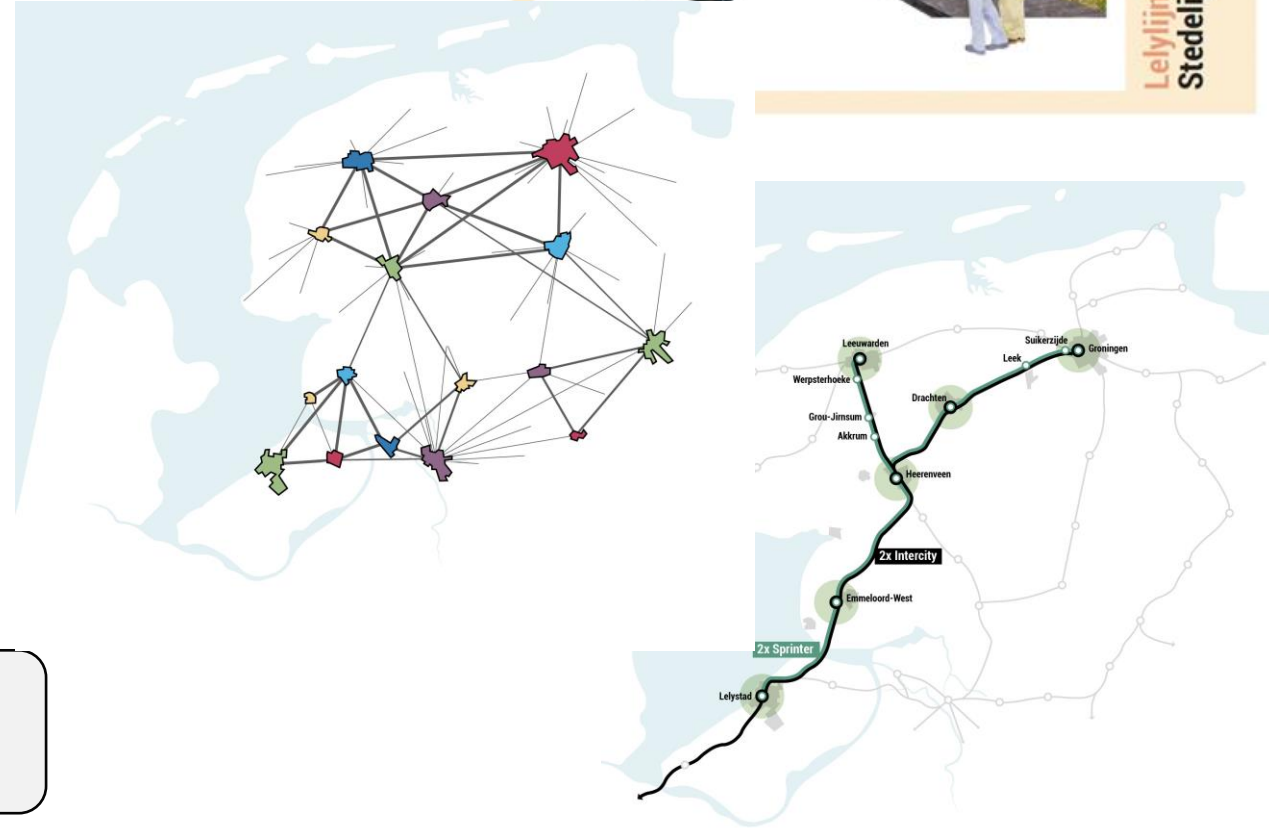
*Lokaal en concentreren*



# Stedelijk netwerk

- Vergroten agglomeratiekracht (borrowed size)
  - Meerwaarde gericht selecteren en specialiseren
  - Broedplaatsen, start-ups en campussen
  - Treinverbinding is de linking pin
  - Schaa sprong Heerenveen en Drachten
  - Buiten het stedelijk systeem inzetten op landschap
- 
- IC 2x per uur per richting
  - Sprinter 2x per uur per richting
  - 3 nieuwe stations

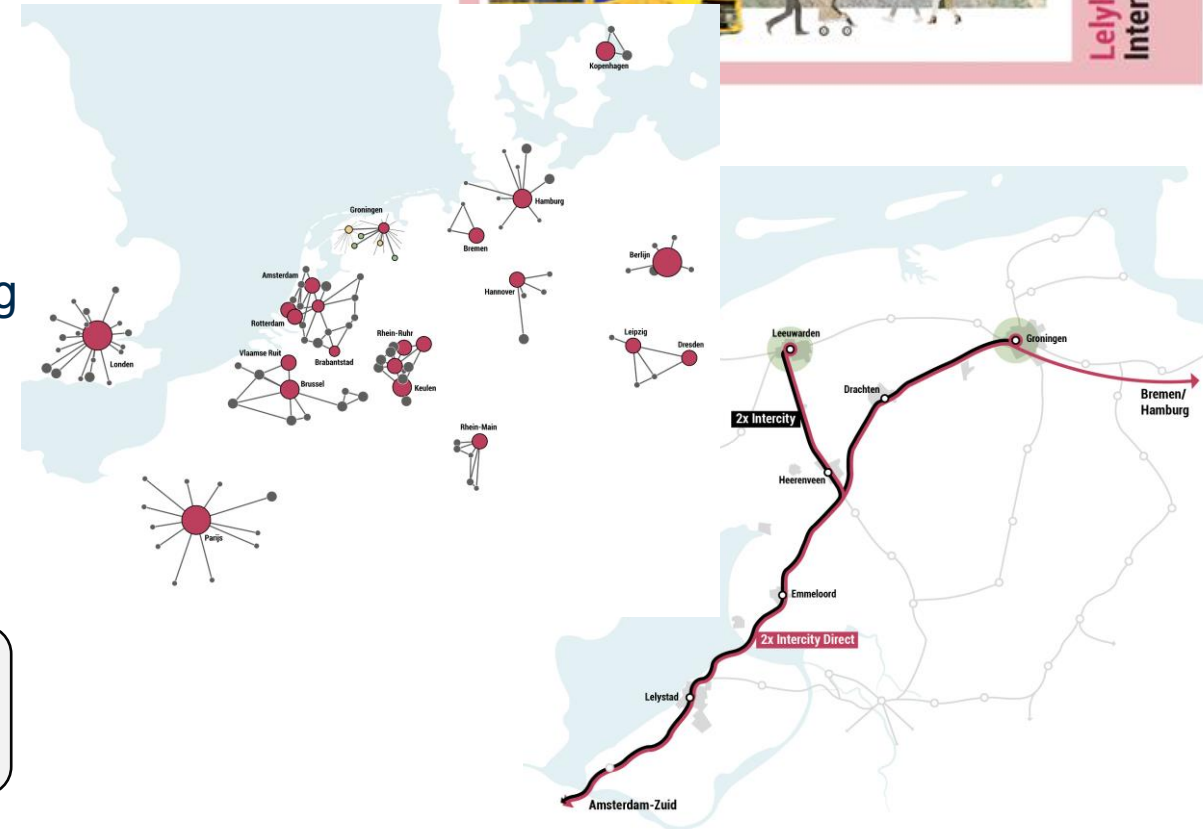
*Netwerk en spreiden*



# Internationale topregio

- Agglomeratiekracht maximaliseren (centraal)
  - Forse schaal- en kwaliteitssprong Groningen
  - Groningen wordt selectiever
  - Forse schaal- en kwaliteitssprong Leeuwarden complementair aan het Groningse profiel
  - Groningen direct Amsterdam-Zuid, Bremen en Hamburg
  - Overstap ommeland/stad via hubs
- 
- IC direct 2x per uur per richting
  - IC 2x per uur per richting
  - 2 nieuwe stations

*Netwerk en spreiden*

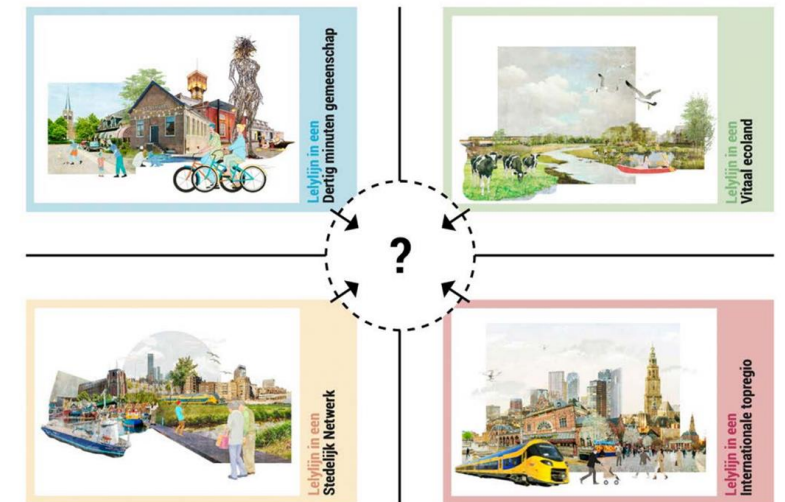




# Denkrichtingen >> Ontwikkelperspectief

- Het gesprek geeft inzicht, we vragen hierbij:
  - Wat is uw oordeel over de geschetste Denkrichtingen?
  - Omvatten de Denkrichtingen het volledige veld aan mogelijke scenario's?
  - Welke elementen / bouwstenen van de Denkrichtingen spreken aan en welke juist niet?
- Gesprek & effectbepaling >>> één of meer (nieuwe) Ontwikkelperspectieven.
  - Zicht op ruimtelijke (on)mogelijkheden
  - Verdieping op onderdelen
  - Vergelijking referentiesituatie zonder Lelylijn
  - Effecten Brede Welvaart Afwegingskader
  - Combinatie andere werklijnen & projecten

## Toekomstbeelden Noordelijk Nederland met de Lelylijn!



# Planning NOVEX uitgewerkt

- Presentaties Volksvertegenwoordigers 14 en 21 maart 2024
- (Politiek) gesprek met achterbannen ~ april 2024
- Reflectie op denkrichtingen 17 mei 2024
- BO Leefomgeving 19 juni 2024
- (Concept) Ontwikkelperspectief & synthese 19 juli 2024
- Eindrapportage en bestuurlijk overleg
- BO MIRT november 2024

**Start gesprek nu!**  
**Reflectie in mei**  
**Ontwikkelperspectief in juli**





# VRAGEN?

Inschrijven nieuwsbrief via  
[www.delelylijn.nl](http://www.delelylijn.nl)